

ЧЕРНИШ Р. Ф.

кандидат юридичних наук, доцент кафедри правознавства ЖНАЕУ, м. Житомир, Україна

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ФОРМАТУ «MADE IN UKRAINE»

Протягом 2014-2017 р.р. для України значної актуальності набуло питання виявлення та блокування сепаратистських Інтернетресурсів, які використовуються представниками терористичних організацій в ОРДЛО та особами, які їх підтримують, з метою поширення соціально небезпечної інформації, а також реалізації інших форм інформаційного тероризму.

Занепокоєння викликає те, що представники спеціальних служб РФ активно використовують соціально орієнтовані ресурси мережі Інтернет для впливу на молодь з метою формування у неї антигромадської позиції (недовіри до чинної влади, правоохоронних органів тощо), а також спонукання до вчинення актів непокори чи інших протиправних дій, які можуть призвести як до дестабілізації суспільно-політичної ситуації всередині країни, так і до нанесення шкоди іміджу держави у сфері зовнішньополітичних відносин” [5, с. 403].

Зважаючи на викладене, серед науковців та представників політичної еліти точаться дискусії щодо того, як зменшити вищевказаний вплив. Подекуди, висловлюються радикальні погляди – обмеження технічної можливості доступу до соціальних мереж, які створені та адмініструються з території РФ. В першу чергу мова йде про “ВКонтакте” та “Однокласники”.

Зі слів радника голови МВС України Зоряна Шкіряка, “2017 рік має стати роком захисту інформаційного простору України від впливу російської пропаганди та проти існування в Україні соцмереж, що контролюються країною агресором і активно наповнюються провокаційним, шкідливим, антидержавним контентом” [6].

На нашу думку, мова йшла саме про ці соціальні мережі, тому що на той час, як і на травень 2017р., вони входять в Україні до ТОП 15 сайтів з найбільшою аудиторією.

Зокрема, Vk.com. займає третє місце у вказаному рейтингу (соцмережа № 1 за поширенням в Україні), а odnoklassniki (ok.ru) – десяте (третє місце серед соціальних мереж після Facebook.com). В цілому, у вказаному ТОПі розташовано 4 електронних Інтернет ресурсів, які мають пряме чи опосередковане відношення до РФ (окрім зазначених: Yandex.ua – 5 та Mail.ru. – 6 місця) [2].

При цьому, незважаючи на те, що Служба безпеки України рекомендувала українцям видалити свої аккаунти, зареєстровані на російських серверах [1], як свідчать результати проведеного нами дослідження, студенти більшості українських ВНЗ для спілкування та вирішення організаційних питань використовують саме можливості соціальної мережі “ВКонтакте”, як правило, створюючи з цією метою відповідні тематичні групи.

Однак, до цього часу відсутня однозначна думка з приводу того, чи стане заборона російських соцмереж дійсно ефективним інструментом у боротьбі з пропагандою країни агресора?

Адже проаналізувавши досвід тієї ж РФ, стає зрозумілим, що користувачі намагаються будь-яким чином обійти діючі заборони (встановлення в браузерах

відповідних розширень, наприклад, в Chrome – FreeGate; використання будь-яких інших VPNклієнтів тощо).

При цьому, потрібно враховувати той аспект, що використання вищевказаних інформаційних ресурсів є не єдиними джерелами реалізації протиправного психологічного впливу на свідомість громадян, а відключити користувача в цілому від мережі Інтернет в демократичній державі є неможливо.

Одним із варіантів вирішення окресленого проблемного питання є поступова відмова від використання російських соціальних мереж, в ідеалі, на користь українських.

Ідея створення вітчизняних соціальних мереж з'явилася вже близько десяти років тому. Перші спроби реалізувати вищевказані проекти робилися в 2008-2009 роках. Наступним етапом став 2014 рік – період Революції Гідності. У вказаний період часу почали функціонувати близько двадцяти Інтернет ресурсів з намаганнями об'єднати саме українців патріотів в Інтернет мережі. Однак, вищевказані дії призвели лише до того, що було створено в загальному однакові за змістом соціальні платформи. В перші дні запуску українських ресурсів спостерігався помітний ажіотаж та реєстрація учасників, однак з часом вони почали припиняти свою діяльність.

Станом на травень 2017 найбільш поширеними соціальними мережами залишаються:

WeUA (<http://weua.info/>)

До недавнього часу була однією з найбільших українських соціальних мереж. Аудиторія близько 300 тис. користувачів.

Інтерфейс був сумішшю ВКонтакте та Фейсбуку. Що ж до функціоналу, то у порівнянні зі вказаними мережами він значно обмежений.

Тимчасово не функціонує.

UaModna (<http://www.uamodna.com/>)

Ресурс розпочав свою роботу в 2012 році з метою знайомства користувачів з цікавою та корисною інформацією про українське та українців.

Однією з цілей проекту є популяризація української культури та мистецтва закордоном та інформування мешканців України про творчі, наукові та суспільні досягнення представників української діаспори.

Кожен зареєстрований користувач стає автором, може безкоштовно створити на даній веб платформі власний кабінет і самостійно обирати, яким темам приділяти увагу.

Українці(<http://ukrainci.org.ua>)

Соціальну мережу було створено ще в січні 2009 року, однак до цього часу вона залишається недосконалою. Зокрема: інтерфейс і фреймворк майже не оновлювались, не підтримується ані музика, ані відео (їх навіть не можливо “інтегрувати” у форматі посилань), відсутня стрічка новин тощо.

Кількість користувачів лише понад 20 тисяч.

ВРеале (<http://vreale.net/>)

Була запущена ще в 2009 році, однак також не стала успішною. Зі слів фахівців, її інтерфейс нагадує стару версію “ВКонтакті”.

Кількість користувачів лише 28 тисяч (з 2015 року збільшилася лише на тисячу) [4].

Друзі (Druzi.org.ua)

Проект було запущено в 2009 році. Станом на 2015 рік у ньому було зареєстровано понад 300 тисяч користувачів.

За словами експертів, функціонально “Друзі” був симбіозом ВК, ФБ та МойМир@Mail.Ru.

На кінець 2015 року адміністрування мережі було зламане. Зловмисники почали здійснювати розсилки користувачам з погрозами, оскільки заволоділи доступом до особистої переписки та усіх можливих контактів, які вносилися в анкетні дані.

Укрфейс (<http://ukrface.com.ua>)

Проект створений для об’єднання і спілкування українців. Для реєстрації необхідно зазначити ім’я, прізвище, електронну пошту, дату народження, країну проживання.

ВсіТУТ (<http://vsitut.com>)

Соціальна мережа для знайомства патріотів України. Спілкування на стіні, створення сторінок за інтересами, публікація блогів, форум, галерея. Реєстрація на ресурсі мінімальна – ім’я, прізвище, а також ім’я англійською мовою, поштова електронна адреса [3].

Також в Інтернет мережі можна відшукати й українські соціальні мережі (“Friend.ua”, “Yachudo”, “Друккар” тощо), однак користувацька аудиторія є мінімальною, а технічну підтримку можливо вже припинено на момент доповіді.

Отже, українські соціальні мережі – це не міф. Вони існують. Їх вибір є широким, однак, на даний час всі вони значно поступаються Facebook, Twitter, Instagram, Вконтакті, Однокласники.

На нашу думку основними причинами зазначеного є:

- відсутність державної підтримки;
- функціонал та наповнення є сильно розмитим та недопрацьованими, зважаючи на те, що його створюють в більшості випадків аматори та початківці;
- “не престижність” в середовищі людей, які займають високий ранг у суспільстві (політики, представники шоубізнесової еліти і т.д.);
- відсутність інвестицій;
- побоювання користувачів зруйнувати суспільні зв’язки (порвати зі звичними суспільними колами) тощо.

Список використаних джерел:

1. СБУ рекомендує українцям вийти з “Однокласників” і “ВКонтакте” [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ukr.media/ukrain/268749/>.

2. Топ15 популярних сайтів України (травень, 2017) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mozok.net/najpopuljarnishisajtiukrajini>.

3. ТОП5 українських соціальних мереж, щоб спілкуватися з друзями [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://styknews.info/novyny/sotsium/2015/07/08/top5ukrainskykhsotsialnykhmerezshchobspilkuvatysiazdruziamy>.

4. Українські соціальні мережі: міф чи реальність? [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.uamodna.com/articles/ukrayinsjki-socialnimerezhimifchyrealjnistj/>.

5. Черниш Р.Ф. Соціальні мережі, як спосіб деструктивного впливу спецслужбами Російської Федерації на свідомість молоді / Р.Ф. Черниш // Сучасні тенденції розбудови правової держави в Україні та світі : Зб. наук. ст. за матеріалами III Міжнар. наук.-практ. конф. (Житомир, 14 травня 2015 р.) / Мін-во освіти і науки України; Жит. нац. агроєкологічний унт. – Ж. : Вид. Євенок О.О., 2015. – С. 402406.

6. Шкіряк ініціює заборону “Вконтакте” та “Однокласников” в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/news/2017/02/16/7135569/>.